

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอากาศร้อนและหนาวอย่างรุนแรง ฝน ลูกเห็บ หรือหิมะตกหนัก น้ำท่วม โคลนถล่ม พายุใหญ่ ก๊าซแล้ง ไฟป่า ภูเขาไฟระเบิด และแผ่นดินไหว ที่เกิดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา ได้สร้างความสูญเสียต่อมวลมนุษยชาติอย่างมากมาหลายทศวรรษ โดยเฉพาะเรื่องฝนตกหนัก น้ำท่วม และโคลนถล่ม ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงเกือบทุกปีทั่วโลก จนอาจกล่าวได้ว่าปี ค.ศ. 2010 เป็นปีแห่งอุทกภัยของศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงมาก แม้เพียงจะผ่านทศวรรษแรกของศตวรรษนี้ไปก็ตาม

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี ที่แล้วมาจนถึงปีนี้ (ค.ศ.2011) แต่ได้เปลี่ยนจากอุทกภัยและ

กรณีตัวอย่างเช่น การที่มีนักวิชาการออกมาคาดการณ์ว่า คลื่นสึนามิ จะมาถึงชายฝั่งภาคใต้ของอ่าวไทยตอนเวลาประมาณ สี่สัปดาห์ ทั้งๆ ที่หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรง ก็ยังไม่ประกาศ ยืนยันเช่นนั้น เพราะมีโอกาสของความเป็นไปได้ค่อนข้างมากเป็น อย่างยิ่ง ขนาบสหรัฐอเมริกา ที่มีทั้งเครื่องมือและเทคโนโลยี ที่พร้อมสรรพในการตรวจสอบยังไม่ระบุเช่นนั้น เนื่องจากตำแหน่ง ของประเทศไทยไม่ได้ตั้งฉากกับแนวหลักในการเคลื่อนที่ของคลื่น สึนามิ ยิ่งไปกว่านั้น ระยะทางที่อยู่ห่างไกลกันมาก (มากกว่า 5 พันกิโลเมตร) และที่สำคัญที่สุดคือ เส้นทางที่คลื่นสึนามิจะมา ถึงได้นั้นมีทั้งเกาะ (ไต้หวันและฟิลิปปินส์) และผืนแผ่นดิน

แต่สิ่งที่ตามมาก็คือ เมื่อถึงคราวที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นจริงๆ ผู้คนก็ จะขาดความใส่ใจต่อคำเตือนหรือคำประกาศ ความเสียหายร้ายแรงจากความประมาทก็จะตามมามากกว่าที่ควรจะเป็น จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีสิ่งพันวิชาการ ควรชี้แนะและสื่อสารจนควรให้ความสนใจมาเสนอเป็นข่าวให้มาก ก็คือ ภาพความมีระเบียบวินัยของผู้ประสบภัยชาวญี่ปุ่น แม้พวกเขา จะต้องเผชิญกับความสูญเสียและความยากลำบากอย่างแสนสาหัส แต่กลับไม่ค่อยเห็นมีใครออกมาไว้อาลัยต่อพิบัติภัย ส่วนใหญ่จะ อยู่ในความสงบและพยายามช่วยเหลือตัวเองไปตามสภาพ(ดูมีสติ และมีความเข้าใจต่อสถานการณ์เป็นอย่างดี) ไม่อื้ออึงของความ

บทความพิเศษ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ความตื่นตระหนกกับสิ่งที่คนไทยควรตระหนัก

ธรณีพิบัติ(แผ่นดินไหว) มาเป็นธรณีพิบัติและสึนามิ(Tsunami) โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี เมื่อวันที่ 22 ก.พ. เกิดแผ่นดินไหวขนาด 6.3 ริกเตอร์ ที่ประเทศนิวซีแลนด์ ทำให้มีคนตายราว 200 คน เมือง ไครสต์เชิร์ชพังเสียหายไปทั้งเมือง และห่างกันยังไม่ถึงเดือน ก็เกิดแผ่นดินไหวในทะเลนอกชายฝั่งตะวันออกของประเทศ ญี่ปุ่นตามมา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม นอกจากจะทำให้กิจกรรม บ้านช่องพังถล่มจากแรงสั่นไหวขนาด 9 ริกเตอร์แล้ว ยังทำให้เกิด สึนามิที่รุนแรงที่สุดในรอบกว่าร้อยปีซ้ำเติมอีก เมืองเซนได เมืองมิยาเกะ และอีกหลายเมืองตามชายฝั่งพังยับเยินจากคลื่นสึนามิ ที่สูงรวมสิบเมตร

ขณะนี้แม้ยังไม่ทราบแน่ชัดว่ายอดผู้เสียชีวิตจะเป็นเท่าไร แต่คาดว่าคงเป็นหลักพันขึ้นไป แม้ยอดผู้เสียชีวิต ทั้งสองเหตุการณ์ รวมกันจะยังไม่ได้กับแผ่นดินไหวขนาด 7 ริกเตอร์ ที่เกิดขึ้น ที่สาธารณรัฐเฮติ เมื่อวันที่ 12 มกราคมของปีที่ผ่านมา ซึ่งมี คนตายมากกว่าแสนคน แต่มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจของ เหตุการณ์ในปีนี้น่าจะสูงกว่าที่เฮติ ยิ่งเกิดการระเบิดของโรงไฟฟ้า นิวเคลียร์ จากผลกระทบของแผ่นดินไหว เป็นเหตุให้เกิดการฟุ้ง กระเจาของสารกัมมภาพรังสีขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ เกิดเป็นภัยเงียบ การคุกคามข้ามแดนขึ้นมาอีกยิ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับชาวญี่ปุ่น และเพื่อนบ้านชาวเอเชียเป็นอย่างมาก กอปรด้วยเหตุการณ์มา เกิดขึ้นติดๆ กันตั้งแต่ต้นปี อีกทั้งภาพเหตุการณ์ได้ปรากฏให้เห็น อย่างชัดเจนหลายแห่งทางยูทูปและโทรทัศน์และโทรทัศน์นั้น สร้างความตื่นตระหนกให้กับผู้ชมทั่วโลกได้มากเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับประเทศไทยและคนไทยนั้น นับว่ามีส่วนร่วมกับ เหตุการณ์ทั้งสองครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะมีคนไทย 8 คนเสียชีวิต ในเหตุการณ์ที่ประเทศนิวซีแลนด์ และมีคนไทยจำนวนนับหมื่นคน ที่อยู่ในเหตุการณ์ที่ประเทศญี่ปุ่น มีทั้งที่ไปอยู่อาศัยอย่างถาวร ไปทำงานทำธุรกิจชั่วคราว ไปศึกษาหาความรู้ และไปในฐานะ นักท่องเที่ยว ดังนั้น ความตื่นตระหนกของคนไทยในเหตุการณ์ สองครั้งหลังนี้จึงค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะการนำเสนอข่าว ของสื่อมวลชนที่มีส่วนทำให้ความตื่นตระหนกของคนไทย สูงยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือ การออกมาให้ข่าวของนักวิชาการบางราย ที่ขาดความยั้งคิดที่รอบคอบในการให้ข่าว โดยอาศัยการเกาะ ติดสถานการณ์สำคัญ ใช้สถิติที่จนเกินเหตุ เพียงเพื่อให้ผู้คน เกิดความสนใจในประเด็นที่น่าเสนอตามความเห็นส่วนตัว แทนที่จะให้ความจริง และข้อเท็จจริงด้วยเหตุผลตามหลัก วิชาการที่ถูกต้อง และตระหนักต่อผลที่อาจเกิดตามมาจากการให้ข่าวอย่างผู้ที่มีจรรยาบรรณ

(เวียดนาม) เป็นอุปสรรคคอยกีดขวางอยู่ ซึ่งหากมาถึงได้ก็คง แทบไม่เหลือพลังที่จะทำลายอะไรได้ แทนที่นักวิชาการจะออกมา ให้ความรู้และแนะนำให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว คอยติดตาม ข่าวสารจากหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงด้วยความไม่ประมาท เช่น ให้คอยติดตามประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือกรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น แต่กลับออกมาพูด ให้ผู้คนตื่นตระหนกจนแทบจะต้องอพยพทั้งบ้านทั้งช่องหนี

แม้ในที่สุดคลื่นสึนามิ จะมาถึงอ่าวไทย แต่ก็ยังมีนักวิชาการ บางท่านนำเรื่อง การเคลื่อนของแผ่นดินและความเร็วในการ หมุนของโลกมาพูดเป็นเรื่องให้คนเกิดข้อกังขาอีก การที่ตำแหน่ง ของเกาะญี่ปุ่นจะเคลื่อนไปสัก 5-10 เมตรก็เทียบไม่ได้กับเส้น รอบวงของโลกที่ยาวกว่าสี่หมื่นกิโลเมตรหรือความเร็วในการหมุน ของโลกที่เปลี่ยนไปก็คำนวณได้ในระดับเศษหนึ่งส่วนล้านของ วินาทีเท่านั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าไม่มีผลอะไรเลย นักวิชาการจึงไม่ควรนำ เรื่องเหล่านี้มาขยี้ความให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล

การเสนอข่าวและการให้ข่าวในลักษณะที่กล่าวมานี้ แม้ท้าย ที่สุดจะไม่เกิดอะไรขึ้นก็ตาม และผู้คนก็จะลืมเลือนไปว่าใคร เป็นผู้เสนอข่าว ใครเป็นคนให้ข่าว แต่สิ่งที่ผู้คนจะจำได้แม้กระทั่ง ไม่มีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้นตามที่เป็ข่าว ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ต

ช่วยเหลือกันให้เป็นที่น่าเวลาย โกลาหล มีแต่ช่วยเหลือนั่นและ แบ่งปันกันความมีค่าเกิด

พฤติกรรมเช่นนี้ควรเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับคนไทย ได้ ยึดถือเมื่อมีเหตุการณ์คับขัน เพราะจะช่วยให้อำนาจหน้าที่ของรัฐ และอาสาสมัครที่เข้าไปให้ความ ช่วยเหลือในพื้นที่ ปฏิบัติงาน ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ ส่วน ผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภัย พิบัติ ก็พยายามทุ่มเทให้ความ ช่วยเหลือ ผู้ที่ประสบภัยอย่าง เต็มที่ ซึ่งกรณีนี้ต้องยอมรับว่า น้ำใจของคนไทยเรา ก็ยังมีอยู่ ไม่น้อยกว่าคนญี่ปุ่น จะมีบ้างที่ เข้ามาเบียดบังผลประโยชน์ใน รูปแบบต่างๆ เช่น การชักออก เอาสิ่งของไว้เพื่อตนเองหรือ

พรรคพวกญาติพี่น้อง และการแอบอ้างเอาชื่อเจ้าหน้าที่เพื่อหาเงิน เป็นต้น ข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ก็คือ เหตุการณ์น้ำท่วมในบ้านเรา เมื่อปีที่ผ่านมา ที่มีแต่การร้องเรียนว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือ เท่าที่ควรและการกล่าวหากันเรื่องคอร์รัปชั่นต่างๆ นานา

ถึงแม้ว่าคนไทยยังโชคดีที่ไม่ต้องเผชิญกับความ ยากลำบากเหมือนชาวญี่ปุ่น แต่อนาคตนั้นยังไม่อาจวางใจได้ เพราะภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้นมีหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งนับวัน จะรุนแรงและมีความถี่ในการเกิดมากขึ้นเป็นลำดับ คนไทย จึงไม่ควรตื่นตระหนกไปกับการเห็นหรือการขึ้นข่าวของนักวิชาการ (บางราย) มากนัก รวมทั้งข้อมูลข่าวสารและข้อความสั้นๆ ที่ไม่มี การกลั่นกรองจาก SMS หรือ E-mail ด้วย แต่ควรใช้เหตุการณ์ ในครั้งนี้เป็นบทเรียน ที่ต้องจดจำสำหรับเหตุการณ์ในวันหน้า และควรยึดถือแบบอย่างที่ดีของคนญี่ปุ่นในการเผชิญกับวิกฤติ ในครั้งนี้ไว้เป็นปณิธาน เพราะนี่คือสิ่งที่คนไทยควรได้ตระหนัก อย่างแท้จริงสำหรับความไม่แน่นอนของอนาคต

ผศ.สุพจน์ เลี้ยงบุญชู
คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้